

برنامه تولیدکنندگان نفت

زیرسایه بحران

سهراب میهن

معنای آن است که در برخی از بخش ها به ویژه بخش حفاری در آب های عمیق، هزینه های توسعه برای کاهش یافتن به زمانی بیشتری نیاز دارد. با این حال، انتظار می رود شمار زیادی از تجهیزات حفاری جدید از سال ۲۰۱۰ وارد بازار شوند.

از این رو، هزینه های توسعه و تولید و اینکه چه زمان و تا چه سطحی کاهش خواهد یافت، مسئله ای بسیار پیچیده می نماید. زیرا میانگین های واکنش این عناصر مختلف به هزینه های یاد شده متفاوت خواهد بود و تأثیرات متفاوتی در هزینه های توسعه و قیمت های جهانی نفت خواهد داشت. با این حال و به رغم وجود شمار زیادی از استثناها، - زیرا برخی از پروژه ها شاهد کاهش هزینه های زود هنگام خواهد بود- انتظار می رود تغییرات گسترده در هزینه های توسعه و تولید از شش تا دوازده ماه زمان نیاز داشته باشد تا به طور کامل خود را با تغییرات در قیمت های جهانی نفت حاکم در حال حاضر وفق دهد.

برخی ها تاکید کرده اند که افزایش بسیار زیاد هزینه های اکتشاف و تولید، کاهش قیمت های نفت را تا یک حد خاص و مشخصی بعید ساخته است. این حد و مرزها میزان هزینه های توسعه پروژه های نفتی جدید را منعکس می سازد. درست است که چه بسا بهای نفت رابطه ای با سطح هزینه های توسعه پروژه های گران قیمت نفتی جدید داشته باشد که احتمالاً در تعیین سطح مشخصی از بهای نفت تأثیر گذار باشند، با این حال، این هزینه ها ثابت نیست اما در عین حال تحت تأثیر قیمت های حاکم نفت قرار می گیرد. به عنوان نمونه، زمانی که بهای نفت به حدود ۱۵۰ دلار نزدیک شد، صنایع نفتی در حال سرمایه گذاری در پروژه های نفتی با هزینه های حدوداً ۷۰ تا ۹۰ دلار بود و این به دلیل نقص شدید در انرژی و منابع در دسترس در تمامی میدان های صنعت نفت، استخراج، تبدیل، خدمات و ساخت تجهیزات و راه اندازی

جای گذاشت و نه تنها بحران را شدت بخشید بلکه یکی از مهم ترین عوامل آن نیز بود. حال این پرسش مطرح است که پس از گذشت نزدیک به ده ماه از بحران مالی جهان و کاهش شدید قیمت نفت، میزان هزینه های توسعه میدان های نفتی و راه اندازی آنها در سایه قیمت های جدید نفتی چگونه خواهد بود و چه پیامدهایی بر صادرات نفت خواهد داشت و رویکرد صنعت نفت در قبال این مسئله چگونه خواهد بود؟

مسئله ای بنام هزینه تولید نفت

پیش بینی اینکه چه زمان و تا چه سطحی هزینه های توسعه پروژه های نفتی دچار رکود خواهد شد، بسیار دشوار است. درست است که قیمت های بسیاری از مواد خام نظیر فولاد و سیمان به طور بسیار بالایی طی چهار یا پنج ماهه گذشته به دلیل بحران مالی جهان کاهش یافته است؛ با این حال، زمان زیادی نیاز است تا این عوامل در کاهش هزینه های تولید کننده نهایی تجهیزات نفتی، دکل های حفاری، مراکز تولید، خطوط لوله و موارد دیگر تأثیر گذارند. آنهم به دلایل متعدد که یکی از مهم ترین آنها این است که ظرفیت های تولیدی برای ساخت برخی از این تجهیزات از هم اکنون تا دو سه سال آینده به طور کامل ذخیره شده است.

پیش بینی می شود بخشی از هزینه های حفاری که به طور بسیار زیادی بر قیمت های روزانه دکل های حفاری تکیه دارد، به سرعت کاهش یابد، زیرا ظرفیت ناوگان های حفاری به طور کامل و به صورت منظم تحت استفاده نیست. و با این فراوانی تجهیزات حفاری به کار گرفته شده، رقابتی تجاری میان شرکت های حفاری به ویژه شرکت های فعال در میدان های خاکی ساحلی onshore در آمریکای شمالی که اغلب دارای قراردادهای درازمدت هستند، به منظور کاهش قیمت ها در خواهد گرفت. و این به

افزایش قیمت نفت از سال ۲۰۰۳ تا میانه ۲۰۰۸ میلادی شرایط بسیار مناسبی را برای رشد اقتصاد جهان فراهم آورد که طی بیش از دو قرن بی سابقه بوده است.

در این مدت تقاضا برای نفت به ویژه در کشورهای در حال توسعه و مشخصاً در کشورهای چین، هند و حوزه خلیج فارس به طور فزاینده ای بالا گرفت و همزمان با آن، قیمت های نفت سیر صعودی را به سرعت طی کرد. این تحولات در بازار های نفتی، شرکت های ملی و جهانی را بر آن داشت تا برای رفع نیاز بازار به نفت و کسب درآمدهای مازاد، سرمایه گذاری در توسعه میدان های نفتی جدید و ادامه تولید از میدان های کشف شده را افزایش بخشند.

در نتیجه این فرایند، تقاضا برای خرید مصالح ساختمانی و به ویژه آهن، سیمان و تجهیزات مورد استفاده در اکتشاف و توسعه میدان ها و تولید نفت و به طور مشخص تجهیزات حفاری، خط لوله ها، ابزارها و دیگر ابزار و تجهیزات و خدمات مورد نیاز برای همگامی با این عملیات بالا گرفت.

افزایش تقاضا برای نفت، بالا رفتن قیمت ها و امنیت صادرات و انتقال این ماده خام، سرمایه گذاری در منابع جدید نفت و گاز و منابع عمیق گازی پر هزینه در مقایسه با منابع سنتی نفت و گاز را سرعت بخشید. تمامی این عوامل، شرکت های جهانی و ملی را به رقابت در توسعه و ایجاد چاه های جدید به منظور ادامه و افزایش تولید ترغیب کرد که به نوبه خود به کاهش شدید در انرژی ها و منابع به کار رفته در تمامی تاسیسات صنایع نفتی، استخراجی، تبدیلی، خدمات و ساخت تجهیزات و راه اندازی پروژه ها منجر شد و در پی آن، دستمزدها و پرداخت های این خدمات و هزینه های آنها افزایش یافت.

اقدامات صنعت نفت طی دوره های کاهش تقاضا برای نفت و کاهش بهای آن آثار منفی زیادی بر وفور انرژی ها و منابع در دسترس به